

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego

(222221)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego (222221)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego (222221)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [52]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/kobieta-osoby-pulpit-pracy-3187087>
[dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) .	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	11
3.1. Zadania zawodowe	11
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych choremu w procesie leczenia zachowawczego.	11
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań promujących zdrowie.....	14
3.4. Kompetencje społeczne.....	15
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	15
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	16
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	16
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	16
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	17
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	18
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	18
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI ZAWODÓW (ESCO)	19
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	19
7. SŁOWNIK POJĘĆ	22
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	22
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	24

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego 222221

WAŻNE:

Obecnie (2018 r.), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne, nie prowadzi się specjalizacji w dziedzinie **pielęgniarstwa zachowawczego**.

Specjalizacja w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego została zastąpiona specjalizacją w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego. Zgodnie z oficjalnym stanowiskiem Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (z dnia 27.10.2016 r.), specjalizacje te zostały uznane za równoważne.

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka.
- Pielęgniarka internistyczna.
- Pielęgniarka zachowawcza.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006-2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Iwona Pawlak – Radomski Szpital Specjalistyczny, Radom.
- Katarzyna Skoczylas – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Edyta Sułkowska – Mazowiecki Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o., Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Urszula Parszewska – NZOZ DUO-MED, Białobrzegi.
- Agnieszka Pluta – Collegium Medicum, Bydgoszcz.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Justyna Kwiatkowska – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Radomiu, Radom.
- Marta Polanowska – Stowarzyszenie Zdrowie przy Medycznym Studium Zawodowym w Brzegu, Brzeg.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego udziela świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych oraz z zakresu promocji zdrowia, w odniesieniu do pacjentów leczonych zachowawczo.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Głównym celem działalności zawodowej **pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa zachowawczego** jest udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, na które składają się świadczenia:

- pielęgnacyjne,
- zapobiegawcze,
- diagnostyczne,
- lecznicze,
- rehabilitacyjne,
- z zakresu promocji zdrowia.

Świadczenia te prowadzone są w odniesieniu do pacjentów leczonych zachowawczo, a więc w sposób, który nie narusza naturalnej struktury narządów. Leczenie to wykorzystuje różnorodne metody postępowania, m.in.: farmakoterapię, rehabilitację, leczenie sanatoryjne i uzdrowiskowe, pracę nad zmianą stylu życia pacjenta i jego nawyków żywieniowych.

Leczeniu zachowawczemu poddawane są osoby z chorobami:

- układu krążenia,
- oddechowego,
- pokarmowego,
- krwiotwórczego,
- moczowego,
- dokrewnego i przemiany materii,
- tkanki łącznej,
- alergicznymi,
- dermatologicznymi.

WAŻNE:

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego to zawód, który wymaga szerokich kompetencji w porównaniu do innych specjalizacji pielęgniarstwa. W ramach pielęgniarstwa zachowawczego udziela się specjalistycznych świadczeń pielęgnacyjnych osobom z chorobami wielonarządowymi.

Sposoby wykonywania pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego przeprowadza podmiotowe i przedmiotowe badanie chorego oraz uczestniczy w procesie diagnozowania pacjenta. W zależności od postawionej diagnozy i wyników badań planuje i realizuje proces pielęgnowania¹⁴ chorego.

Ponadto pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego podejmuje działania polegające m.in. na:

- zakładaniu i pielęgnowaniu wkłucia dożylnego, a także podawaniu płynów infuzyjnych¹² i leków różnymi drogami (np.: domięśniowo, podskórnio, dożylnie),
- prowadzeniu edukacji zdrowotnej chorego, jego rodziny oraz przygotowaniu pacjenta do samoopieki,
- prowadzeniu rehabilitacji chorego.

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego, jeżeli wymaga tego zaistniała sytuacja, podejmuje czynności związane z prowadzeniem resuscytacji krążeniowo-oddechowej¹⁷ w stanach zagrożenia życia chorego. Podejmowane działania pielęgniarka dokumentuje zgodnie z metodyką przyjętą w zatrudniającej ją jednostce ochrony zdrowia.

Praca pielęgniarki-specjalisty pielęgniarstwa zachowawczego może być wykonywana przez kobiety i przez mężczyzn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego wykonuje pracę w pomieszczeniach zamkniętych, którymi są sale chorych i gabinety zabiegowe publicznych i niepublicznych szpitali, zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych gabinetów lekarskich. W przypadku sprawowania opieki nad pacjentem obłożnie chorym może to być również środowisko domowe pacjenta.

Salę i gabinety, w których pielęgniarka udziela świadczeń, wyposażone są zazwyczaj w specjalistyczny sprzęt medyczny do wykonywania badań, podawania leków i monitorowania stanu zdrowia pacjentów. Posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne oraz instalacje klimatyzacyjne.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- zestawy do wykonania iniekcji, obejmujące m.in. takie elementy, jak: taca, strzykawki, igły, wenflony²¹, jałowe gaziki, płyn do dezynfekcji skóry, rękawiczki jednorazowe, pojemnik na zużyte igły i odpadki medyczne,
- zestawy do pobierania materiału biologicznego¹⁰ m.in.: igły, tubusy²⁰, jałowe gaziki, probówki próżniowe, opaska uciskowa, płyn do dezynfekcji skóry,

- zestawy do cewnikowania, m.in.: cewnik, worek na mocz, strzykawka, sól fizjologiczna, żel znieczulający,
- materiały opatrunkowe,
- aparat do pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, stetoskop¹⁹,
- glukometr⁷,
- aparat EKG²,
- pompy infuzyjne¹³ (do dłuższego, ciągłego podawania leków),
- urządzenie do ssania (ssak próżniowy¹⁸),
- urządzenia do monitorowania podstawowych funkcji życiowych: kardiomonitor⁸, pulsoksymetry¹⁶,
- termometr.

Organizacja pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego, w zależności od miejsca i formy zatrudnienia może pracować w systemie zmianowym, który ma charakter 12-godzinnych dyżurów, pełnionych w dni powszednie (dzień i noc), niedziele i święta lub w systemie 7 godz., 35 minut pracując tylko w dni robocze w systemie jednozmianowym. Godziny rozpoczęcia dyżurów określane są wewnętrznymi przepisami szpitali.

W zależności od miejsca zatrudnienia pracę może wykonywać indywidualnie bądź zespołowo. Zespół taki tworzą inne pielęgniarki, pielęgniarka przełożona i/lub koordynująca. Pielęgniarka współpracuje z lekarzem bądź zespołem lekarzy – w zależności od miejsca pracy i organizacji procesu diagnozowania, leczenia i pielęgnowania chorego. W czasie trwania dyżuru pielęgniarka o specjalności zachowawczej realizuje świadczenia zdrowotne w odniesieniu do wyznaczonych przez pielęgniarkę koordynującą pacjentów bądź realizuje powierzone przez nią zadania.

Pielęgniarki są ustawowo zobowiązane do zrzeszania się w Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych właściwej dla miejsca wykonywania zawodu. Członkostwo w izbie wiąże się z odprowadzaniem składek. Izby prowadzą rejestr pielęgniarek, orzekają w zakresie odpowiedzialności zawodowej i sprawują pieczę nad należyтым wykonywaniem zawodów pielęgniarских.

WAŻNE:

Pielęgniarki obowiązkowo przynależą do samorządu zawodowego z chwilą wpisania ich do rejestru pielęgniarek i wydania prawa wykonywania zawodu przez odpowiednią Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Ponoszą odpowiedzialność zawodową przed organami samorządu pielęgniarek i położnych, to jest przed Okręgowymi Izbami Pielęgniarek i Położnych oraz Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego podczas wykonywania pracy może być narażona m.in. na:

- zagrożenia biologiczne – zakażenie m.in.: HPV, HIV, HCV oraz inne choroby zakaźne,
- urazy mechaniczne w postaci zakłucia, skaleczenia, zanieczyszczenia skóry i błon śluzowych,
- działanie czynników chemicznych, które mogą działać drażniąco i alergizująco, jak np.: środki dezynfekcyjne, lateks, leki,
- zagrożenia fizyczne: pole elektromagnetyczne, promieniowanie jonizujące, podczerwone, laserowe, ultradźwięki,
- zagrożenie układu mięśniowo-szkieletowego spowodowane przenoszeniem chorych podczas wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych,
- stres wywołany agresją słowną ze strony pacjentów i ich rodzin,
- zaburzenia snu wynikające z pracy w systemie 12-godzinnych dyżurów noc-dzień.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- rozróżnianie barw,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- powonienie,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- łatwość wypowiedzania się,
- rozumowanie logiczne,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- wyobraźnia,
- zdolność nawiązywania kontaktów z pacjentem niezależnie od stopnia jego niepełnosprawności,
- predyspozycje do współpracy i współdziałania,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi,
- łatwość wypowiedzania się,
- łatwość przekonywania,
- zdolność analizowania sytuacji,
- zdolność nawiązywania kontaktów,
- zdolność współpracy w zespole,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność skutecznego przekonywania,
- zdolność pracy indywidualnej;

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- empatia,
- asertywność,

- systematyczność,
- operatywność,
- skuteczność,
- gotowość do wprowadzania zmian,
- komunikatywność,
- kreatywność,
- pomysłowość,
- odpowiedzialność,
- dokładność,
- rzetelność,
- cierpliwość,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- komunikatywność,
- wysoka kultura osobista,
- radzenie sobie ze stresem,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Pracę **pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa zachowawczego** ogólnie zalicza się do prac średnio-ciężkich, mimo to do pracy w zawodzie niezbędna jest sprawność fizyczna układu stawowego i mięśniowego.

Przeciwwskazaniami do podjęcia pracy w zawodzie są:

- choroby powodujące utratę przytomności (np. epilepsja, niewyrównana i nieleczona cukrzyca),
- niesprawność narządów wewnętrznych (np. zaburzenia dużego stopnia – układu krążenia, układu nerwowego, równowagi),
- niesprawność narządu wzroku niedająca się skorygować okularami,
- nosicielstwo chorób zakaźnych oraz pasożytniczych,
- niesprawność narządu słuchu niedająca się skorygować aparatem słuchowym,
- choroby psychiczne,
- niesprawność narządów ruchu, szczególnie kończyn górnych.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** wymagane jest wykształcenie wyższe co najmniej I stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz ukończenie specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego (obecnie, tj. 2018 r. - w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego).

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym „pielęgniarka” albo „pielęgniarz”.

Tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa zachowawczego nie jest aktualnie nadawany.

Osoby planujące podjęcie pracy w zawodzie pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego, mogą podjąć specjalizację w dziedzinie uznanej za równoważną pielęgniarstwu zachowawczemu, tj. w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego.

Dodatковым atutem przy zatrudnianiu pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa zachowawczego może być:

- tytuł specjalisty w dziedzinie pokrewnej,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów kwalifikacyjnych w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego oraz w dziedzinach pokrewnych,
- ukończenie kursów specjalistycznych przydatnych w podstawowej opiece nad pacjentami (np. szczenięcia ochronne, leczenie ran, resuscytacja krążeniowo-oddechowa itp.),
- tytułu magistra pielęgniarstwa.

WAŻNE:

Pielęgniarka, która nie wykonuje zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat, a zamierza podjąć jego wykonywanie, ma obowiązek zawiadomić o tym właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych i odbyć trwające nie dłużej niż 6 miesięcy przeszkolenie pod nadzorem innej osoby uprawnionej do wykonywania zawodu pielęgniarki, legitymującej się co najmniej 5-letnim doświadczeniem zawodowym, zwanej dalej „opiekunem”. Opiekuna wskazuje kierownik podmiotu, w którym odbywa się przeszkolenie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego ma obowiązek podnoszenia, aktualizowania wiedzy i umiejętności, poprzez różne formy kształcenia podyplomowego. Proces kształcenia zawodowego można poszerzyć dodatkowo o studia II stopnia.

Wykonując swoją pracę zawodową może:

- zajmować samodzielne stanowisko związane z pielęgniarstwem,
- po zdobyciu odpowiedniego doświadczenia awansować w strukturze wewnętrznej placówki na stanowisko pielęgniarki oddziałowej koordynującej pracę innych pielęgniarek,
- jako pielęgniarka naczelną pełnić funkcję dyrektora ds. pielęgniarstwa w zakładach opieki zdrowotnej.

Należy jednak pamiętać, że aby pracować na tych stanowiskach, pielęgniarka powinna poszerzyć swoje kompetencje o zagadnienia związane z zarządzaniem zasobami ludzkimi bądź zarządzanie w placówkach ochrony zdrowia.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Osoby planujące podjęcie pracy w zawodzie pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego, mogą potwierdzić kompetencje w dziedzinie uznanej za równoważną

pielęgniarstwu zachowawczemu, tj. w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego, poprzez dyplom ukończenia szkolenia specjalizacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa internistycznego, uzyskiwany po ukończeniu szkolenia specjalizacyjnego oraz pozytywnym zdaniu państwowego egzaminu, który odbywa się przed komisją powołaną przez ministra właściwego do spraw zdrowia, na wniosek dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Do specjalizacji może przystąpić osoba, która:

- posiada prawo wykonywania zawodu,
- pracowała w zawodzie co najmniej przez 2 lata w okresie ostatnich 5 lat,
- została dopuszczona do specjalizacji po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Do kształcenia w ramach kursu kwalifikacyjnego może przystąpić osoba, która:

- posiada prawo wykonywania zawodu pielęgniarki,
- posiada co najmniej 6-miesięczny staż pracy w zawodzie,
- została dopuszczona do kursu kwalifikacyjnego po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Każdy ukończony pozytywnym wynikiem kurs z różnych dziedzin pielęgniarstwa lub specjalizacja pielęgniarska oraz zdobyte tytuły naukowe w pielęgniarstwie potwierdzane są przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych wpisem do prawa wykonywania zawodu.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka oddziałowa	134205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego	222203
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222206
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego	222215
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222216
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego	222217
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222220

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Prowadzenie badania podmiotowego⁵ i przedmiotowego⁴.
- Z2 Realizowanie badań diagnostycznych w leczeniu zachowawczym.
- Z3 Nadzorowanie i realizowanie procesu pielęgnowania chorego.
- Z4 Dokumentowanie podejmowanych działań w pielęgnowaniu zachowawczym.
- Z5 Podawanie leków różnymi drogami.
- Z6 Podawanie iniekcji i płynów infuzyjnych.
- Z7 Zakładanie i pielęgnowanie wkłucia dożylnego.
- Z8 Prowadzenie edukacji zdrowotnej chorego i jego rodziny w pielęgnowaniu zachowawczym.
- Z9 Przygotowywanie pacjenta do samoopieki.
- Z10 Prowadzenie przyłóżkowej rehabilitacji chorego.
- Z11 Rozpoznawanie stanów zagrożenia życia w pielęgnowaniu zachowawczym.
- Z12 Wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej.
- Z13 Organizowanie działań profilaktycznych i promujących zdrowie.
- Z14 Prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji zdrowotnej pacjenta i rodziny.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych choremu w procesie leczenia zachowawczego.

Kompetencja zawodowa Kz1: Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych choremu w procesie leczenia zachowawczego obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, Z10, Z11, Z12, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Prowadzenie badania podmiotowego i przedmiotowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody gromadzenia danych o stanie zdrowia i stylu życia pacjenta; • Zasady i cel przeprowadzenia badania podmiotowego i przedmiotowego w procesie diagnostycznym; • Skale i stopnie badania przedmiotowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gromadzić dane o stanie zdrowia i stylu życia pacjenta w toku badania podmiotowego (metodą wywiadu); • Interpretować dane o dolegliwościach występujących u pacjenta, przyjmowanych lekach, przebytych chorobach, stylu życia pacjenta, zagrożeniach wynikających z wykonywanej pracy; • Przeprowadzać badania pielęgniarstwa pacjenta z wykorzystaniem skal i stopni badania przedmiotowego; • Oceniać stan ogólny chorego na podstawie wyników przeprowadzonych badań; • Formułować diagnozę pielęgniarstwa.

Z2 Realizowanie badań diagnostycznych w leczeniu zachowawczym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Cel i przebieg badań diagnostycznych wykonywanych w oddziale; • Techniki i procedury przeprowadzania badań w oddziale; 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowywać pacjenta do badań diagnostycznych; • Mierzyć podstawowe <u>parametry życiowe</u>¹¹; • Wykonywać podstawowe badania na oddziale;

<ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe zakresy norm laboratoryjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pobierać materiał do badań laboratoryjnych; • Dokonywać analizy i interpretacji wyników przeprowadzonych badań diagnostycznych.
--	--

Z3 Nadzorowanie i realizowanie procesu pielęgnowania chorego

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Potrzeby pielęgnacyjne pacjentów; • Sposoby radzenia sobie z problemami pielęgnacyjnymi; • Zakres obowiązków poszczególnych członków zespołu terapeutycznego; • Procedury i standardy obowiązujące na oddziale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizować zaplanowane działania pielęgnacyjne pacjentów; • Oceniać i modyfikować działania pielęgnacyjne; • Zapewniać profesjonalną opiekę swoim podopiecznym; • Komunikować się z zespołem terapeutycznym w zakresie oceny stanu zdrowia pacjenta.

Z4 Dokumentowanie podejmowanych działań w leczeniu zachowawczym

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Cel i sposób prowadzenia dokumentacji procesu pielęgnowania pacjenta; • Zakres prowadzenia obowiązującej dokumentacji w oddziale; • Regulacje prawne dokumentowania świadczeń pielęgniarstkich; • Sposoby dokumentowania świadczeń zdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzorować i prowadzić obowiązującą dokumentację pielęgnowania i/lub raportów pielęgniarstkich; • Nadzorować odnotowywanie wykonania zaleceń lekarskich; • Kontrolować prowadzenie karty obserwacji chorego; • Posługiwać się sprzętem komputerowym w zakresie niezbędnym do gromadzenia i opracowania danych.

Z5 Podawanie leków różnymi drogami

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Działanie, przeciwwskazania, dawki i stężenia podawanych leków; • Drogi i sposoby podania leków; • Zasady rozkładania i podawania leków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymieniać działanie, przeciwwskazania, dawki poszczególnych leków podawanych w oddziale; • Podawać leki różnymi drogami – wziewnie, doustnie, doodbytniczo, przez błony śluzowe i skórę; • Podawać leki drogą dożylną.

Z6 Podawanie iniekcji i płynów infuzyjnych

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Drogi i sposoby podawania iniekcji; • Działanie, przeciwwskazania i dawki podawanych iniekcji; • Rodzaje i zasady podawanych płynów infuzyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podawać iniekcje różnymi drogami – podskórnie, domięśniowo i dożylnie – zgodnie z zasadami aseptyki³; • Charakteryzować działanie podawanych iniekcji i płynów; • Podłączać płyny infuzyjne zgodnie z zasadami aseptyki.

Z7 Zakładanie i pielęgnowanie wkłucia dożylnego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady aseptyki i <u>antyseptyki</u>¹; • Techniki zakładania wkłucia dożylnego obwodowego; • Zasady pielęgnacji wkłucia dożylnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować w praktyce zasady aseptyki i antyseptyki; • Oceniać i wybierać miejsca założenia wkłucia obwodowego; • Zakładać wkłucie dożylne obwodowe.
Z8 Prowadzenie edukacji zdrowotnej chorego i jego rodziny w pielęgnowaniu zachowawczym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody i techniki edukacji zdrowotnej; • Czynniki ryzyka, przyczyny, profilaktykę, zakres rehabilitacji w poszczególnych jednostkach chorobowych; • Zasady i dostępność sprzętu potrzebnego pacjentowi do rehabilitacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikować się z pacjentem i jego rodziną przekazując jasne i spójne informacje; • Planować i realizować edukację zdrowotną pacjenta i jego rodziny oraz ocenić efekty; • Rozpoznawać zapotrzebowanie na edukację zdrowotną pacjenta i jego rodziny; • Dobierać metody edukacji zdrowotnej; • Udzielać instrukcji pacjentowi oraz jego rodzinie w zakresie potrzebnego sprzętu rehabilitacyjnego.
Z9 Przygotowanie pacjenta do samoopieki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Modele pielęgnowania w przygotowaniu do samoopieki; • Zasady żywienia w poszczególnych jednostkach chorobowych; • Zasady insulinoterapii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oceniać stopień samodzielności do samoopieki; • Mobilizować pacjentów do aktywnego udziału w procesie leczenia; • Aktywizować pacjenta w zakresie aktywności fizycznej; • Zachęcać i uczyć racjonalnego odżywiania w poszczególnych jednostkach chorobowych; • Zachęcać pacjenta do samodzielnego wykonywania iniekcji z insuliny.
Z10 Prowadzenie przyłóżkowej rehabilitacji chorego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Cele i zadania rehabilitacji; • Zasady i techniki rehabilitacji oddechowej; • Zasady i techniki ułożenia pacjenta stosownie do stanu zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosować elementy rehabilitacji przyłóżkowej; • Układać pacjenta stosownie do stanu zdrowia; • Stosować rehabilitację oddechową; • Motywować pacjenta do aktywnego udziału w działaniach rehabilitacyjnych.

Z11 Rozpoznawanie stanów zagrożenia życia w pielęgnowaniu zachowawczym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady monitorowania stanu układu krążenia, oddechowego, stanu świadomości; Prawidłowe wartości parametrów życiowych; Prawidłowe zakresy wyników badań laboratoryjnych; Objawy bezpośredniego zagrożenia życia. 	<ul style="list-style-type: none"> Ocenić stan zdrowia pacjenta na podstawie parametrów życiowych; Rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia na podstawie objawów; Interpretować wyniki badań laboratoryjnych; Rozpoznawać stany bezpośredniego zagrożenia życia w zapisie EKG; Przygotowywać pacjenta do <u>kardiowersji elektrycznej</u>⁹ i sprawować opiekę po zabiegu.

Z12 Wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Sposoby oceny nagłego zatrzymania krążenia i oddychania; Zasady prowadzenia resuscytacji zgodne z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji; Zasady przeprowadzenia defibrylacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Stwierdzać zatrzymanie krążenia i oddychania; Rozpocząć resuscytację krążeniowo-oddechową zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji; Wykonywać defibrylację; Sprawować opiekę po resuscytacji w zależności od potrzeb pacjenta.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań promujących zdrowie

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie działań promujących zdrowie obejmuje zestaw zadań zawodowych Z13, Z14, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z13 Organizowanie działań profilaktycznych i promujących zdrowie	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Obszary działania profilaktyki <u>pierwszorzędowej</u>¹⁵; Programy zdrowotne i profilaktyczne; Metody prowadzenia edukacji zdrowotnej; Potrzeby zdrowotne pacjentów i społeczności lokalnej; Zasady zdrowego stylu życia; Czynniki ryzyka poszczególnych jednostek chorobowych; <u>Determinanty stanu zdrowia populacji</u>⁶. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznawać zapotrzebowanie pacjentów na edukację zdrowotną; Wdrażać programy zdrowotne w odniesieniu do populacji objętej opieką; Motywować i zachęcać do działań prozdrowotnych; Pomagać w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych pacjentom objętym opieką; Rozwijać indywidualne umiejętności służące zdrowiu.

Z14 Prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji zdrowotnej pacjenta i rodziny	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Modele zachowań różnych grup społecznych; Zasady komunikacji interpersonalnej z pacjentem i jego rodziną oraz bariery w komunikacji; Determinanty zachowań zdrowotnych i czynniki 	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywać umiejętności komunikacji interpersonalnej; Dobierać i przygotowywać materiały edukacyjne do pracy z pacjentem; Motywować do podjęcia działań

ryzyka chorób; • Metody i techniki edukacji zdrowotnej.	prozdrowotnych; • Oceniać efekty aktywności pacjenta na poprawę stanu zdrowia.
--	---

3.4. Kompetencje społeczne

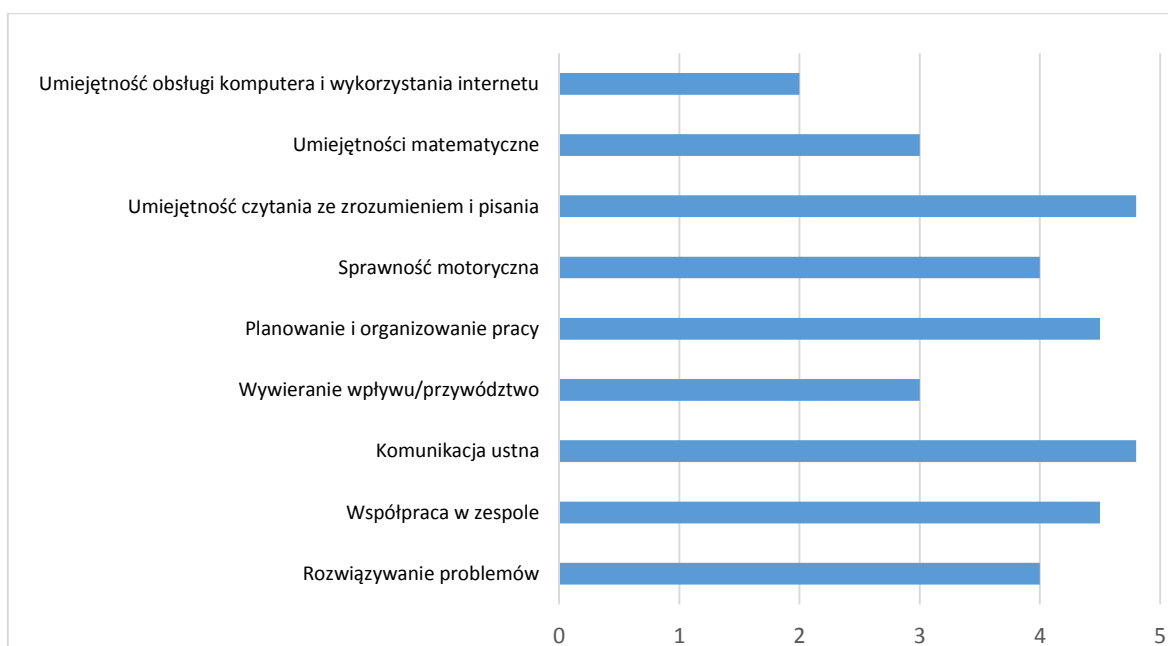
Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Organizowania pracy własnej i podległego zespołu w pielęgnowaniu zachowawczym.
- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację opieki zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.
- Przestrzegania Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej.
- Przestrzegania tajemnicy zawodowej i praw pacjenta.
- Podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie ciągłego doskonalenia jakości usług pielęgniarstwa zachowawczego.
- Poszanowania godności i autonomii pacjentów powierzonych opiece.
- Przeprowadzania samooceny własnego działania i dokonywania oceny podległych jej osób w zakresie realizacji zadań zawodowych pielęgniarstwa zachowawczego.
- Doskonalenia kompetencji zawodowych w sposób ciągły, z uwzględnieniem zmian organizacyjnych, prawnych oraz postępem badań naukowych.
- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzony sprzęt i narzędzia, wykorzystywane na stanowisku pracy w zakresie opieki nad pacjentem.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka specjalista pielęgniarstwa zachowawczego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego może być zatrudniona m.in. w:

- publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej,
- publicznych i niepublicznych szpitalach,
- zakładach opiekuńczo-leczniczych,
- poradniach specjalistycznych,
- zakładach rehabilitacyjnych,
- domach opieki społecznej,
- instytucjach naukowo-badawczych,
- placówkach oświatowych, w tym uczelniach,
- zawodowych instytucjach samorządowych (związki zawodowe, samorządy pielęgniarek i położnych),
- instytucjach państwowych (np. Ministerstwo Zdrowia).

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego, posiadająca doświadczenie zawodowe, może założyć własną działalność gospodarczą.

Obecnie (2018 r.) to zawód poszukiwany na rynku pracy.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>
Pomorskie – <http://www.porp.pl>
Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>
Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>
Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>
Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>
Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
<http://zielonalinia.gov.pl>
Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl
Portal EU Skills Panorama:
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Instytucje oferujące kształcenie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** to uniwersytety medyczne, państwowe i niepaństwowe wyższe szkoły zawodowe. Oferują one studia wyższe I i II stopnia na wydziałach pielęgniarstwa (bez specjalizacji).

Szkolenie

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek stałego aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych. Obecnie (2018 r.), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, organizatorami kształcenia podyplomowego pielęgniarek mogą być:

- uczelnie, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych,
- podmioty lecznicze,
- inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone szkolenia w formie kursów kwalifikacyjnych dla osób pracujących w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia. Natomiast przykładowa tematyka kursów specjalistycznych może obejmować takie zagadnienia, jak:

- iniekcje podskórne, domięśniowe,
- leczenie ran przewlekłych,
- resuscytacja krążeniowo-oddechowa.

Dodatkowo pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego może aktualizować swoją wiedzę poprzez udział w konferencjach naukowych, sympozjach, warsztatach, odczytach, jak również poprzez samokształcenie.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl/kontakt/kontakt-oipip>

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne osób pracujących w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** zawiera się z reguły w przedziale od około 3800 zł (w sektorze prywatnym) do 4200 zł brutto (w sektorze publicznym). Obserwowana jest tendencja zwyżkowa wynagrodzeń pielęgniarek, mająca związek z ustawą o płacach minimalnych w ochronie zdrowia.

Poziom wynagrodzenia pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa zachowawczego zależy m.in. od:

- miejsca pracy (rodzaj placówki),
- wykształcenia,
- rodzaju oraz formy zatrudnienia,
- regionu zatrudnienia,
- doświadczenia zawodowego,
- stażu pracy.

W niektórych instytucjach i szpitalach w większych miastach pracujący w zawodzie pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego mogą otrzymać dofinansowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych (szkolenia, studia II stopnia, specjalizacje).

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczecblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa zachowawczego** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza chodzenia, wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in., pod warunkiem, że praca jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2217, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 916).
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1845, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 1761).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 657, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 465).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 970).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie, niezbędnego do wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej (Dz. U. poz. 817).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 753).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1133).

Literatura branzowa:

- Ciuruś M.: Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia. Instytut Problemów Ochrony Zdrowia Sp. z o. o., Warszawa 2013.
- Dyk D.: Badania fizykalne w pielęgniarstwie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.

- Kamiński B., Kübler A.: Anestezjologia i intensywna terapia. Podręcznik dla studentów medycyny: podręcznik. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Kaszuba D., Nowicka A.: Pielęgniarstwo kardiologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
- Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.): Procedury pielęgniarские. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.
- Kózka M, Rumian B, Maślanka M. (red.): Pielęgniarstwo ratunkowe. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Krajewska-Kułał E., Rolka H., Jankowiak B.: Standardy i procedury pielęgnowania chorych w stanach zagrożenia życia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.
- Sierakowska M., Wrońska I. (red.): Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarskiej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
- Szczeklik A., Gajewski P. (red.): Choroby wewnętrzne, Kompendium medycyny praktycznej. Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Kraków 2010.
- Szewczyk A.: Pielęgniarstwo diabetologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red.): Podstawy pielęgniarstwa, Podręcznik dla studentów i absolwentów kierunków pielęgniarstwo i położnictwo, Tom I, Założenia teoretyczne. Wyd. Czelej, Lublin 2004.
- Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.
- Widomska-Czekajka T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Woynarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.
- Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywna opieka. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.
- Wytyczne resuscytacji 2015. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2015.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych: <http://www.ckppip.edu.pl>
- Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia: <http://www.cmj.org.pl>
- Ministerstwo Zdrowia: <https://www.gov.pl/zdrowie>
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl/>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Antyseptyka	Postępowanie odkażające mające na celu niszczenie drobnoustrojów na skórze, błonach śluzowych, w zakażonych ranach.	Ciuruś M.: Procedury higieny w placówkach ochrony zdrowia. Instytut Problemów Ochrony Zdrowia Sp. z o. o., Warszawa 2013
2	Aparat do elektrokardiografii (EKG)	Aparat rejestrujący aktywność elektryczną serca pod postacią zapisu graficznego z bezpośrednim wydrukiem na papierze.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
3	Aseptyka	Sposób postępowania mający na celu niedopuszczenie do zakażenia miejsc, płynów lub przedmiotów jałowych.	Widomska-Czekajka T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 1. PZWL, Warszawa 2010
4	Badania fizykalne (badania przedmiotowe)	Część badania lekarskiego oraz pielęgniarstwa składająca się z oglądania, omacywania, opukiwania i osłuchiwania poszczególnych części ciała. Może dotyczyć struktur anatomicznych ciała lub też ich funkcji.	Dyk D.: Badania fizykalne w pielęgniarstwie. PZWL, Warszawa 2013
5	Badania podmiotowe	To podstawowa czynność w procesie diagnostycznym, polega na zbieraniu informacji o dolegliwościach występujących u pacjenta, charakterze i czasie trwania objawów chorobowych, przyjmowanych lekach, przebytych chorobach, schorzeniach występujących u najbliższych członków rodziny, stylu życia pacjenta, sposobie odżywiania się, nałogach, aktywności fizycznej i ewentualnych zagrożeniach epidemiologicznych wynikających z wykonywanej pracy.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo Internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
6	Determinanty stanu zdrowia populacji	Czynniki, które mają wpływ na zdrowie i wpływają na siebie wzajemnie, takie jak: styl życia, czynniki genetyczne, środowisko fizyczne oraz opieka zdrowotna.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Sierakowska M., Wrońska I. (red.): Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarstwa. PZWL, Warszawa 2015
7	Glukometr	Podręczne medyczne urządzenie diagnostyczne służące do pomiaru i bieżącego odczytu poziomu glukozy we krwi.	Szewczyk A.: Pielęgniarstwo diabetologiczne. PZWL, Warszawa 2013

8	Kardiomonitor	Urządzenie monitorujące zapis krzywej EKG, saturację, ciśnienie krwi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kaszuba D., Nowicka A.: Pielęgniarstwo kardiologiczne. PZWL, Warszawa 2015
9	Kardiowersja elektryczna	Zabieg elektroterapii polegający na zsynchronizowaniu z załamkiem R impulsu elektrycznego w celu przywrócenia prawidłowego rytmu serca.	Kaszuba D., Nowicka A.: Pielęgniarstwo kardiologiczne. PZWL, Warszawa 2015
10	Materiał biologiczny	Materiał pochodzenia organicznego, ludzkiego. Jest to m.in. krew, mocz, płyn mózgowo – rdzeniowy. Wyniki badania materiału biologicznego wykorzystuje się do monitorowania i diagnozowania stanu chorego.	Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.): Procedury pielęgniarstwa. PZWL, Warszawa 2009
11	Parametry życiowe	Parametry do których należą: oddech, temperatura ciała, puls (tętno), ciśnienie tętnicze krwi. Odzwierciedlają podstawowe funkcje życiowe najważniejszych organów ciała.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo Internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
12	Płyny infuzyjne	Roztwory (płyny) lecznicze, przeznaczone do podawania w kroplowym wlewie dożylnym. Są stosowane w celu uzupełnienia niedoboru wody, elektrolitów, korygowania zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej, wywołania diurezy osmotycznej, żywienia pozajelitowego, a także podawania niektórych leków.	Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 1. PZWL, Warszawa 2010
13	Pompa infuzyjna	Przyrząd medyczny stosowany do ciągłego lub cyklicznego, dokładnego dawkowania leku.	Wołowicka L., Dyk D.: Anestezjologia i intensywne opiece. PZWL, Warszawa 2014
14	Proces pielęgnowania	Inaczej pielęgnowanie nowoczesne - metoda pielęgnowania powstała na gruncie amerykańskim (w początkach lat 60). Pozwala na pielęgnowanie tradycyjne, samodzielne, pielęgnowanie indywidualne, pielęgnowanie celowe, pielęgnowanie planowe, pielęgnowanie całościowe, pielęgnowanie ciągłe pojedynczych osób i grup ludzi.	Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 2. PZWL, Warszawa 2010
15	Profilaktyka pierwszorzędowa	Działania zmierzające do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia choroby lub problemu zdrowotnego przez przeciwdziałanie szkodliwym czynnikom lub warunkom, zanim będą one mogły wywołać chorobę lub inny problem. Inaczej nazywana profilaktyką pierwotną lub profilaktyką wczesną.	Wojnarowska B. (red.): Edukacja zdrowotna. Podstawy teoretyczne, metodyka, praktyka. PWN, Warszawa 2017
16	Pulsoksymetr	Urządzenie zakładane na palec chorego, pokazujące wysycenie krwi tlenem oraz obrazujące tętno chorego.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
17	Resuscytacja Krążeniowo-Odechowa (RKO)	Zespół czynności, polegający na przywróceniu, za pomocą metod ratunkowych, spontanicznego krążenia krwi lub krążenia i oddychania oraz funkcji ośrodkowego układu nerwowego.	Kózka M., Rumian B., Maślanka M. (red.): Pielęgniarstwo ratunkowe. PZWL, Warszawa 2013

18	Ssak próżniowy	Urządzenie, w którym wytworzone podciśnienie powoduje odessanie np. wydzieliny z drzewa oskrzelowego.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
19	Stetoskop	Przyrząd diagnostyczny służący do osłuchiwania klatki piersiowej, serca i jamy brzusznej chorego.	Widomska-Czekajka T., Górajek-Jóźwik J., Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. PZWL, Warszawa 2010
20	Tubusy	Plastikowy uchwyt, do którego z jednej strony dołączamy igłę, a z drugiej podłączamy próżniową probówkę na krew. Umożliwia on pobranie krwi metodą próżniową.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
21	Wenflon	Potoczna nazwa kaniuli dożylniej. Składa się z metalowej igły i plastikowej rurki. Za pomocą igły wenflon umieszcza się tymczasowo w żyłę chorego. Plastikowa rurka umożliwia podłączenie strzykawki lub kroplówki. Dzięki wenflonowi pacjent może otrzymywać dożylnie lekarstwa bez konieczności każdorazowego wykonywania nowego wkłucia.	Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.